لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبد العزيز الراجحي

د لمانځه زده کړه

ليکنه

داکټر/ عبد الله بن احمد الزيد

ژباړه

عبد النافع ژلال

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبد العزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لمانځه زده کړه

لیکنه

ډاکټر/ عبد الله بن احمد الزید

ژباړه

عبد النافع زلال

(c) ketabton.com: The Digital Library

ح وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الزيد ، عبد الله

تعليم الصلاة. / عبد الله الزيد .- الرياض، ١٤٢٤هـ.

٦٤ ص ، ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(النص باللغة البشتو)

١- الصلاة أ- العنوان

ديوي ٢٥٢,٢ ١٤٢٤/٥٩١٩

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩١٩

ردمك : ٩-٤٤٣-٢٩-٩٩٦٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

سريزه

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على رسول الله محمد بن عبد الله ﷺ، أما بعد:

له ما څخه څو څو ځلي وغوښتل شو چي دلمانځه په باره کي چي داسلام دوهم رکن دی، يو مختصر او جامع کتاب وليکم چي دلمانځه په اساسي احکامو باندي مشتمل وي، او نورو ژبو ته دترجمه کولو وړ وي. نو ما تقريباً ټول هغه کتابونه را غونډ* کړل کوم چي دلمانځه په باره کي ليکلي شوي وو، او دا خبره را ته په ډاګه* شوه چي دغه هر کتاب د لمانځه دمختلفو اړخونو* څخه يوه اړخ ته اشاره کړي ده، (مثلا) ځينو کتابونو دلمانځه د اداء کولو طريقه او کيفيت ذکر کړی وو، خو دهغه اهميت او فضيلت ته به يي اشاره نه وه کړې، او ځينو نورو دهغو اختلافي مسائلو تحقيق کړی وو کوم ته چي يو عام وګړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

په لومړۍ مرحله کي اړتیا نلري..

نو ما دا غوره وګڼل* چي دلمانځه هغه مهم مسائل را غونډ کړم چي یو مسلمان ته یي زده کړه او پر ځای کول حتمي او لازمي دي، او دهري مسئلي سره مي دقران او سنت څخه دلیل ذکر کړ، اختلافي او اوږده تفصیلي مسائل مي پرینبودل، او دلوستونکي دزیاتي استفادي لپاره مي داسي طریقه غوره کړه چي هم مختصره او هم ټولو مسائلو ته شامله وي، او نورو ژبو ته یي ژباړه هم آسانه وي.

له الله ﷻ څخه غوارم چي دا کتاب (دلوستونکو* لپاره) ګټور او داستفادې وړ وګرځوي.

إنه سميع مجيب، والله الموفق،،،

ډاکټر/عبد الله بن احمد الزید

ریاض-۱/۱/۱۴۱۴هـ

یادونه: دکومي کلمي په خوا کي چي د ستوری (*) نښه ده، هغه کلمه دکتاب په پای کي په لست کي مرادفه معنا لري، نو دمرادفي معنی لپاره دي نوموړي لست ته مراجعه وشي. (ژباړن)

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړنی خبري

لـه پیغمبر ﷺ څخه پـه صحیح حدیث کي راغلي دي چي فرمايي: «بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةَ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الـــزَّكَاةِ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ، وَحَجِّ الْبَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً».

تـــرجمه: اسلام په پنځو (بنيادونو) باندي جوړ دی: (يدې) اقـرار کول چي بيله الله ﷻ څخه دعبادت وړ او حق معبود* نشـتـه، او محمـد ﷺ دالله پيغمبر دی، او لمونـځ کــول، او زکـات ورکــول، او روژه نـيول، او دکعبي شريفي حج کول -دهغه چا لپاره چي هغې ته دتللو وس او توان ولري-.

دا حديث شريف داسلام پـنځه ارکـانو تـه شـامل دی، او هغه دادي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی رکن: ددې کلمې ویل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):

ددې کلمې معنی داده: چې بیله یو الله څخه بل هیڅوك دعبادت وړ او حق معبود نشته. نو (لا إله) دټولو هغو معبودانو (خدایانو) نفي کوي چې بیله الله ﷻ څخه یې عبادت کیږي، او (إلا الله) دهغه الله لپاره چې شریك نلري دعبادت اثبات کوي، الله ﷻ فرمایي: ﴿شَهِدَ اللّهُ أَنَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ وَالْمَلاَئِكَةُ وَأُوْلُواْ الْعِلْمِ قَآئِمَاً بِالْقِسْطِ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: ١٨]

ترجمه: الله او ملائکو او دعلم خاوندانو پدې شاهدي ادا کړې ده چې بیله الله څخه بل هیڅوك دعبادت وړ او حق معبود* نشته، پداسي حال کي چي (په عدل سره دکائناتو) پالل او تدبیر* (دهغه) په لاس کي دي، نشته بیله الله څخه بل دعبادت وړ معبود*، هغه بنه غالب او بنه حکمت والا دی.

او د (لا إله إلا الله) ویلو، او شاهدي ورکولو کي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په درېيو شيانو سره اقرار کول دي:

لومړی: د الوهيت توحيد:

او هغه دادی چي يواځي الله ﷻ دټولو عبادتونو او بندګۍ مستحق وبلل شي، او په هيڅ ډول دا (عبادتونه) بيله* الله ﷻ څخه دبل چا لپاره ونه شي.

او دا هغه توحيد دی چي ټول مخلوقات دهغه لپاره پيدا شويدي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالإِنسَ إِلاَّ لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ٥٦]

ترجمه: او ما پيريان او انسانان ندي پيدا کړي مګر ددي لپاره چي (يواځي*) دوی زما عبادت وکړي.

او دهمدي هدف لپاره الله ﷻ پيغمبران را ليږلي، او کتابونه يې نازل کړي دي، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولاً أَنِ اعْبُدُواْ اللّهَ وَاجْتَنِبُواْ الطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ٣٦]

ترجمه: او په تحقيق سره موږ په هر (پخواني) امت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي یو پیغمبر لیږلی وو (چي دوی ته امر وکړي پدې) چي تاسو (یواځي*) دالله عبادت وکړئ، او له باطله معبودانو څخه ځان وساتئ.

او شرك دتوحید ضد دی، نو کله چي دتوحید معنی دا شوه: چي یواځي ښایي دالله عبادت وشي، نو بیله* الله نه دبل چا په کمه اندازه عبادت کول هم شرك ګڼل کیږي، نو که څوك په خپل اختیار سره بیله الله نه دبل چا هر ډول عبادت وکړي: مثلا دهغه لپاره لمونځ وکړي، یا روژه ونیسي، یا سوال ځني* وکړي، یا نذر ورته ومني، یا کوم څاروی ورته حلال کړي، یا د مړي نه مدد اومرسته وغواړي، او یا داسي نور، نو دا په حقیقت کي* له الله سره شریك نیول دي، او شرك له ټولو نه لویه ګناه ده چي (دمسلمان) ټول نیك اعمال له مینځه* وړي.

دوهم: د ربوبیت توحید:

او هغه دادی چي انسان پدي اقرار وکړي چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

يواځـي* الله ﷻ (دمخلوقـاتو) پـيدا کونکـی، روزي ورکونکـی، ژونـد ببښونکـی، مـرګ راوسـتونکی، (دکائـناتو) پـالونکی، او داسـمانونو او ځمکـو څښتـن دی. او پدي سره اقرار کول دهغه فطرت (تقاضا) ده په کوم چي الله ﷻ مخلوقات پيدا کړيدي، تردې پوري چي په کومو مشرکينو کښي چي زموږ پيغمبر محمد ﷺ راليږل شوی وو، هغوی هم پدي توحيد اقرار کاوه او ترينه منکر نه وو، الله ﷻ فرمايي: ﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّـــنَ السَّمَاء وَالأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ والأَبْصَارَ وَمَن يُخْــرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيَّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَن يُدَبِّرُ الأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللّهُ فَقُلْ أَفَلاَ تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ٣١]

تـرجمه: (اې پيغمـبره مشـرکينو ته) ووايه چي څوک تاسـو تـه له آسـمان او ځمکـي نـه روزي* درکـوي؟ او څوک دغوږونو او سترګو مالك دی؟ او څوك ژوندی له مړي نـه او مـړی له ژونـدي څخـه راوباسـي؟ او څـوك

(c) ketabton.com: The Digital Library

د (ټولو) کارونو تدبیر او پالل کوي؟ نو ژر به هغوی ووایي: چې الله (دا ټول کارونه کوي)، نو ورته ووایه چې آیا تاسو (د الله څخه) نه ویریږئ؟.

او له انسانانو نه ډیر کم داسي خلك شته چي د ربوبیت له توحید نه یې په ښکاره انکار کړیدی، او په باطن کي له خپل ځان سره په هغه باندي عقیده لري، خو یوازې* دتکبر او عناد په وجه یې له هغه نه (په ظاهره) انکار کړیدی، لکه څرنګه چې الله ﷻ فرمایي: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ [النمل: ١٤]

ترجمه: او د دغو (آیاتونو څخه) دوی دظلم او سرکشۍ د وجهي انکار وکړ، پداسي حال کي چي زړونو یې په هغه یقین او باور درلود.

دریم: د اسماء (نومونو) او صفاتو توحید:

د اسماء او صفاتو توحید دادی چي دالله په هغو صفاتو ایمان ولرو چي دخپل ځان لپاره یې ثابت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، او يا پيغمبر ﷺ دالله ﷻ لپاره دغه نومونه او صفتونه ثابت کړي وي، او هغه پداسي شکل سره ثابت کړو چي دالله ﷻ دشان او شوکت سره لائق او مناسب وي، بې لدې چي دهغه په کيفيت او څرنګوالي پوه شو، او يا يې بيان کړو، او بيله دي چي هغه دمخلوقاتو له صفاتو سره مشابه او يو شان وګڼو، او يا يې په اصلي معنى کي تغير راولو، او يا ورنه انکار وکړو، الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّهِ الأَسْمَاء الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا﴾ [الأعراف: ۱۸۰]

ترجمه: او خاص الله لره ډير بنه او ښايسته نومونه دي، نو (الله ﷻ) په هغو (نومونو) سره وبولئ.

او الله ﷻ فرمايي: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ البَصِيرُ﴾ [الشورى: ۱۱]

ترجمه: دالله په شان* او څېر بل هيڅ شی نشته، او هم هغه ښه اوريدونکی او ښه ليدونکی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو په (لا إله إلا الله) ویلو کې ددې (پورتنیو) دریو شیانو اعلان او په هغو اقرار دی، نو هغه څوك چې (لا إله إلا الله) په خوله سره ووایي او په معنی یې پوه شي، او دهغې مطابق عمل وکړي، یعنې الله ته شریك پیدا نکړي، او یوازې هغه دعبادت لائق وبولي، نو دا (سړی) حقیقي مسلمان دی، او هغه څوك چې دغه کلمه په خوله سره ووایي، او دهغې مطابق په ظاهره سره عمل وکړي، خو په زړه کې په هغې عقیده ونلري، نو دا (سړی) منافق دی، او هغه څوك چې دغه کلمه په خوله ووایي، او دهغې په خلاف عمل وکړي، نو دا (سړی) کافر دی، که څه هم دا کلمه په وارو* وارو ووایي (بیا هم مسلمان نه بلل کیږي).

او په (محمد رسول الله) باندې شهادت* ویلو معنی داده: چې په هغه دین او رسالت باندې ایمان راوړو کوم چې محمد ﷺ دالله ﷻ له جانبه مور ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړی دی، او په کومو چي يي امر کړی دهغه اطاعت وشي، او له کومو شيانو نه چي يي منع کړيده له هغو نه ډډه وکړي شي، او دا چي (دمسلمان) ټول اعمال او عبادتونه به دپيغمبر ﷺ دشريعت او سنت مطابق وي، لکه څرنګه چي الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ جَاءكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُم بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ﴾ [التوبة: ۱۲۸]

ترجمه: په رښتيا سره (ای مسلمانانو) تاسو ته ستاسو له جنس څخه پيغمبر راغلی دی، چي ډير سخت او درونډ دی پر ده باندي هغه څه چي تاسو ته تکليف رسوي، (او) په تاسو باندي ډير حرصناك دی، (او) پر مومنانو باندي مشفق او مهربان دی.

او فرمايي: ﴿مَّنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللّهَ﴾ [النساء: ۸۰]

ترجمه: څوك چي دپيغمبر ﷺ اطاعت کوي، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

(په حقيقت سره) هغه دالله ﷻ اطاعت کړی دی.

او فرمايي: ﴿وَأَطِيعُواْ اللّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾ [آل عمران: ١٣٢]

ترجمه: او دالله او د(هغه) دپيغمبر اطاعت وکړئ (حکم ومنئ)، ددې لپاره چي په تاسو رحم وشي.

او فرمايي: ﴿مُّحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ [الفتح: ٢٩]

ترجمه: محمد دالله ﷻ پيغمبر دی، او هغه کسان (صحابهٔ کرام) چي لده سره دي (هغوی) پر کفارو سختګير، او په خپلو مينځونو کي مهربان او زړه سواندي دي.

دوهم او دريم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلاَّ لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاء وَيُقِيمُوا الصَّلاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاة

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ﴾ [البينة: ٥]

ترجمه: او دوی ته امر ندی کړي شوی مګر پدي (خبره) چي يواځي دالله ﷻ عبادت وکړي، پداسي حال کي چي عبادت به يې خاص (الله) لره وي، او له باطل نه به حق ته راګرځيدونکی او مايل وي، او لمونځ دي اداء کړي، او زکات دي ورکړي، او همدا (امر کړي شوي کارونه) محکم* او کلك دين دی.

او فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلاَةَ وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [البقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

او لمونځ هغه رکن دی چي موږ به په راتلونکو صفحو کي دهغه احکام بيان کړو.

او زکات هغه (معينه اندازه مال) دی چي د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـالدارو خلکـو* د مـالونو څخـه اخیسـتل کـیږي او فقـیرانو او نـورو د زکـات مسـتحقو کسـانو تـه ورکـول کـیږي، او هغـه داسلام دارکانو څخه یو لوی رکن دی، چـي پـه هغـه سره اجتماعـي لاسنیونه* او دافـرادو پـه مینځ کي یـو لـه بـل سره مرسته او تعاون کول مینځ ته راځـي، او پدي شـکل سره یـې فقـیر او محـتاج لره پـه مـالدار سړي بـاندي دا حـق ګرځولی دی چي بیله کوم احسان او منت نه (ورته زکات ورکړي).

څلورم رکن: د رمضان دمیاشتي روژه:

الله جَلَّ جَلَالُهُ فـرمایي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّـيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

[البقرة: ۱۸۳]

تـرجمه: اې مومـنانو پـه تاسـو بـاندي روژه فـرض کـړې شویده، لکه څنګه چي په هغو کسانو فرض کړې شوې وه چي له تاسو نه مخکي وه (یعني پر مخکیني امتونو باندي)، تر څو (له الله نه) وویریږئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو طاقت* او قدرت يي ولري:

الله ﷻ فرمايي: ﴿وَلِلّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ الله غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ﴾ [آل عمران: ۹۷]

ترجمه: او الله تعالی لره پر خلکو* باندي دبيت الله حج کول (فرض) دي دهغه چا لپاره چي هغې ته دتلو راتلو طاقت* او قدرت ولري، او څوك چي كافر شو (ويې نه مانه دغه حكم) نو بيشكه الله د ټول عالم نه بې پرواه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اهمیت*

له مخکینیو خبرو څخه څرګنده* شوه چي لمونځ په اسلام کي لوی ارزښت* او مقام لري، او هغه داسلام دارکانو څخه دوهم داسي رکن دی چي بیله هغه داداء کولو نه (دچا) اسلام نشي صحیح کیدای، او د لمانځه په باره کي سستي او بي پروایي کول دمنافقینو له صفاتو څخه شمیرل کیږي، او (په مکمل ډول سره) پریښودل یي کفر او ګمراهي ده، چي په هغه سره انسان داسلام له دایري نه وزي، لکه څنګه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمايي: «بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الْكُفْرِ وَالشِّرْكِ تَرْكُ الصَّلاةِ».

ترجمه: دسړي او د کفر او شرك په مینځ کي (جلاکونکی حد) دلمانځه پریښودل دي. او فرمایي: «الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ الصَّلاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ»،

ترجمه: کوم عهد او پیمان چي زموږ او ددوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(کافرانو) ترمینځ دی هغه لمونځ دی، چا چي هغه پریښود نو په رښتیا سره هغه کافر دی. (دا حدیث ترمذي روایت کړیدی، او هغه یي حَسَن بللی دی).

لمونځ داسلام بنیاد او اساس دی، او هغه دالله ﷻ او بنده په مینځ کي رابطه ده، لکه څنګه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کي فرمایي: «إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى يُنَاجِي رَبَّهُ».

ترجمه: کله چي له تاسو نه یو تن لمونځ کوي نو هغه دخپل خدای سره راز او نیاز* کوي. او لمونځ دالله ﷻ سره دبنده دمحبت لرلو، او دهغه دنعمتونو دقدر کولو علامه او نښانه ده، او ددې وجي نه چي لمونځ لوی ارزښت او فضیلت لري، نو ځکه خو له ټولو نه اولینه فریضه ده چي پر پیغمبر ﷺ باندي فرض شویده، او لمونځ پدي امت باندي دمعراج په شپه په اسمان کي فرض شوی دی، او چي کله له پیغمبر ﷺ نه پوښتنه* وشوه چي له ټولو نه غوره*

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمل کوم دی؟ هغه وفرمایل: «الصَّلاةُ عَلَى وَقْتِهَا»، یعني: لمونځ کول په خپل وقت کي. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړی دی).

او الله ﷻ لمونځ دګناهونو دپاکیدلو سبب ګرځولی دی، پیغمبر ﷺ فرمایلي دي: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنَّ نَهْراً بِبَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّات، هَلْ يَبْقَى مِنْ دَرَنِه شَيْءٌ؟» قَالُوا: لا يَبْقَى مِنْ دَرَنِه شَيْءٌ، قَالَ: «فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَوات الْخَمْسِ يَمْحُو اللهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا»؟

ترجمه: آیا تاسو ته معلومه ده که له تاسو نه دیو کس دکور ددروازې مخي ته یوه ویاله* وي او هره ورځ په هغه کي پنځه ځله ولامبي*، نو ایا دده (په بدن) کي به څه خیري* پاتي شي؟ (صحابه وو ﷺ) وویل: نه، هیڅ خیري* به پاتي نشي، (پیغمبر ﷺ) وفرمایل: نو دا (په ورځ کي) دپنځو لمونځونو مثال دی، چي الله ﷻ دهغه په وجه (دلمونځ کونکي) ګناهونه بخښي. (دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

حديث بخاري او مسلم روايت کړيدی).

او په حديث کي له پيغمبر ﷺ نه راغلي دي: چي هغـه کله لدي دنيا نه رحلت کاوه، اخيري وصيت او اخيرنۍ خبره يي داوه: «چي دلمانځه په باره کي، او دهغو (مريانو*) په باره کي چي ستاسو تر لاس لاندي دي، له الله نه وويرېږئ». (دا حديث احمد او نسائي او ابن ماجه روايت کړی دی).

الله جَلَّ جَلَالُهُ پـه قـرآن کـريم کـي دلمانځـه او لمونـځ کونکو ډير لوی فضيلت او شرف ذکر کړی دی، له ټولو طاعتونو او عبادتونو نه يې دلمانځه زياته يادونه کړيده، او دهغـه پـه بـاره کـي يـي خصوصـي توصـيه کړيده، الله جَلَّ جَلَالُهُ فـرمايي: ﴿حَـافِظُواْ عَلَى الصَّلَوَاتِ والصَّلاَةِ الْوُسْطَى وَقُومُواْ لِلّهِ قَانِتِينَ﴾ [البقرة: ۲۳۸]

تـرجمه: پـر (ټولـو) لمونځونـو بـاندي محافظـت وکـړی، او (پـه خاصـه توګـه) پـه مينځنـي (مازديګـر) لمونـځ بـاندي، او (پـه لمانځـه کـي) الله تـه پـه ويـره (او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادب) سره ودرېږي.

او فرمايي: ﴿وَأَقِـمِ الصَّـلاَةَ إِنَّ الصَّلاَةَ تَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاء وَالْمُنكَرِ﴾ [العنكبوت: ٤٥]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړي، په رښتيا سره لمونځ (انسان) له بي حيايي او بدو کارونو څخه منع کوي.

او فرمايي: ﴿يَـا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اسْتَعِينُواْ بِالصَّبْرِ وَالصَّلاَةِ إِنَّ اللّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ [البقرة: ١٥٣]

ترجمه: اى مومنانو (له الله نه) په صبر او لمونځ کولو سره مدد وغواړى، په رښتيا سره چي الله له صبر کونکو سره دى.

او فرمايي: ﴿إِنَّ الصَّلاَةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا﴾ [النساء: ١٠٣]

ترجمه: په تحقيق سره لمونځ پر مومنانو باندي معين او ټاکلى وخت کي فرض دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ﷻ دهغه چا لپاره چي لمونځ نکوي (سخت) عذاب واجب کړی دی، الله ﷻ فرمايي: ﴿فَخَلَفَ مِن بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ غَيًّا﴾ [مريم: ٥٩]

ترجمه: نو وروسته لدوی نه داسي خليفګان* راغلل چي لمونځ يي ضايع کړ (او نه يي اداء کاوه) او په شهوتونو پسي لاړل، نو دوی به (ژر) له بد عاقبت سره (په دوږخ کي) مخامخ شي.

او الله ﷻ په خپل مبارك کتاب (قران) کي ددي خبري بيان کړيدی چي دمجرمانو او ګنهګارانو ودوږخ* ته دداخليدلو اولين سبب دلمانځه پرينبودل دي، هغه فرمايي: ﴿مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ * قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ﴾ [المدثر: ٤٢-٤٣]

ترجمه: (له دوږخيانو* نه به پوښتنه وشي چي) کوم شي تاسو دوږخ ته داخل کړی؟ هغوی به ووايي: چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ له لمونځ کونکو څخه نه وو (نو ځکه دوږخ ته راوستل شوي يو).

او پيغمبر ﷺ فرمايلي دي چي څوك دسهار* او مازديگر* لمونځ وكړي نو هغه به جنت ته لاړ شي، لکه څنگه چي په صحيح حديث كي راغلي دي: «مَنْ صَلَّى البَرْدَينِ دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ترجمه: څوك چي دسهار او مازديگر لمونځ وكړي، جنت ته به لاړ شي.

لمونځ په ټولو اسماني اديانو كي يو عام او ښكاره عبادت دى، چي معنى او مفهوم يي دادى چي (مسلمان) يواځي هغه الله ته تسليم شي او كامل اطاعت يي وكړي چي هيڅ شريك او سارى* نلري- ، او لمونځ انسانانو ته دتقوى، انكسار، الله ته رجوع كولو، صبر، جهاد، او توكل كولو تربيه* ور كوي، او دا هغه ظاهري عبادت دى چي دلمونځ كونكي په ايمان، او دالله رب العالمين په بندگۍ كي دهغه په

(c) ketabton.com: The Digital Library

رېښتنولۍ او صداقت دلالت کوي.

نو پر هر مسلمان باندي فرض دي چي په دوامدار شکل سره لمونځونه په خپلو وختونو کي په هغه طريقه سره اداء کړي چي الله ﷻ مشروع کړيده، تر څو پدي توګه دالله ﷻ او د پيغمبر ﷺ اطاعت پر ځای کړي، او دهغه له غضب او دردونکي عذاب څخه ځان وژغوري*.

(c) ketabton.com: The Digital Library

طهارت یا دلمانځه لپاره پاکوالی

دا طهارت دبدن*، جامو، او دلمانځه دځای پاك ساتلو ته شامل دی.

* دبدن پاکوالی په دوو شیانو سره کیږي:

لومړی: غُسل (ځان مینځل):

چي دجنابت*، حیض، او نفاس نه وروسته کیږي، پداسي شکل سره چي ټول بدن او ویښتان* په اوبو سره دپاکوالي په نیت ومینځي*.

دوهم: اودس کول:

الله جَلَّ جَلَالُهُ فرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلاةِ فاغْسِلُواْ وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُواْ بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَينِ﴾ [المائدة: ٦]

ترجمه: اې مومنانو کله چي لمانځه ته دولاړیدلو (نیت او اراده) وکړی، نو خپل مخونه، او لاسونه تر څنګلو* پوري ومینځئ، او پر خپلو سرونو باندي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسح وکړئ، او خپلې پښې* تر بجلکو* (پنډيو) پورې (ومينځئ).

نو دا مبارك ايت په هغو شيانو مشتمل دی دکومو چې مراعات په اودس کولو کې واجب دی، او هغه شيان دادي:

۱- دمخ مينځل دخولې او پوزې ته اوبو اچولو په شمول.

۲- تر څنګلو پورې دلاسونو مينځل*.

۳- دغوږونو په شمول دټول سر مسح کول.

۴- تر بجلکو* پورې دپښو مينځل.

* او دجامو او ځای پاکوالی دادی چې له مردارۍ او نجاست (ګندګۍ) نه لکه: تشي بولې*، ډکي بولې* او نورو نجاستونو (ګندګيو) څخه پاك وساتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تیمم وهل

لـه هغـو اسـانتیاوو او سـهولتونو څخه چي الله ﷻ مسـلمانانو تـه ورپـه بـرخه کړیـدي، یـو هـم دادی چـي داوبـو دنشـتوالي په وخت یا په هغـه صورت کي چي داوبـو اسـتعمالول انسـان ته ضـرر ولـري، هغـه تـه یـي تـیمم وهـل روا کړیـدی. (دتـیمم طـریقه) پداسـي شـکل سره ده چـي لاسونه به په ځمکـه باندي ووهي او بیا په هغو سره خپل مخ او دواړه لاسونه مسح کړي.

الله ﷻ فــرمايي: ﴿فَلَمْ تَجِدُواْ مَاء فَتَيَمَّمُواْ صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُواْ بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُم مِّنْهُ﴾ [المائدة: ٦]

تـرجمه: (کـه مـو چـیري اودس یـا غسـل کولـو تـه ضرورت شـو) او بـیا مـو اوبـه ونه موندلي* نو په پاکه خـاوره سـره تیمم وکړی، (یعني دواړه لاسونه په ځمکه ووهـی) او خـپل مخونـه او لاسـونه پـه هغـه سـره مسـح کړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمار ﷺ وايي: پیغمبر ﷺ زه په يو کار پسي واستولم، نو ماته جنابت* پیښ شو، او اوبه مي پیدا نکړې، نو (دپاکوالي لپاره) په خاورو کي داسي ولغړیدم* لکه څنګه چي يو حیوان لغړي (او بیا مي لمونځ وکړی)، او بیا پیغمبر ﷺ ته راغلم او قصه مي ورته بیان کړه، نو ویي فرمایل: «إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ بِيَدَيْكَ هَكَذَا» ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدَيْهِ الأَرْضَ ضَرْبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ مَسَحَ الشِّمَالَ عَلَى اليَمِينِ، وَظَاهِرَ كَفَّيْهِ وَوَجْهِهِ.

ترجمه: تا ته دا کافي وه چي لاسونه دي داسي په (ځمکه) وهلي وای، او بیا يي لاسونه يو ځل په ځمکه ووهل، او بیا يي په چپ (لاس) سره ښی (لاس)، او دلاسونو پنجې او خپل مخ مسح کړی. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړیدی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرض لمونځونه

اسلام پر هر مسلمان باندي په يوه ورځ او شپه کي پـنځه لمونځونـه فـرض کړيـدي، او هغـه: دسـهار، غرمي، مازديګر، ماښام، او ماسخوتن لمونځونه دي.

۱- دسهار لمونځ:

او هغـه دوه رکعـته دی، او وخت يـي له دوهمـي سپيدي* (هغـه پـراخه روښنايـي چـي دشـپي لخـوا پـه مشرق کي وي) راختلو څخه تر لمر ختلو پوري دی.

۲- دغرمي لمونځ:

او هغـه څلور رکعـته دی، او وخـت يـي دآسمان له مينځ نـه دلمر له زوال څخـه شروع بيا تـر هغـه پوري دوام لري چي دهر شي سيوری يو برابر* شي، بيله هغه سيوري نه چي دزوال په وخت کي وي.

۳- دمازديګر لمونځ:

او هغـه څلور رکعته دی، وخت يي دغرمي دوخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه وتلو نـه شروع کیږي تـر هغـه پـوري چـي دهـر شـی سیوری دوه برابره شي، بیله هغه سیوري نه چي دزوال پـه وخـت کـي وي، او دضـرورت وخـت یـي دلمـر تـر لویدلو پوري دی.

۴- دمابنام لمونځ:

او هغه دري رکعته دی، او وخت یي دلمر لویدلو* نه تر سره شفق* ورکیدلو پوري دی.

۵- دماسخوتن لمونځ:

او هغـه څـور رکعـته دی، وخـت یي دمابنام دوخت لـه ختمیدلو نـه وروسته بیا دشپي تر دریمي حصي او یا اولي نیمایي حصي پوری دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلمانځه اداء کولو طریقه

وروسته لدي نه چي بدن او دلمانځه ځای په تیر شوي کیفیت سره پاك شي، او مسلمان دلمانځه دوخت له داخلیدلو څخه مطمئن شي، نو قبلې (په مکه مکرمه کي بیت الله شریف) ته دي مخ کړي پداسي حال کي چي کوم فرضي او یا نفلي لمونځ کول غواړي، دهغه اراده او نیت به په زړه کي کوي، او بیا به لاندي افعال په ځای کوي:

۱- اول تکبیر (تکبیر تحریمه) «الله اکبر» به وایي، پداسي حال کي چي دسجدي ځای ته به ګوري.

۲- دتکبیر ویلو په وخت کي به خپل لاسونه داوږو برابر او یا دغوږونو دبرابرۍ په اندازه پورته کوي.

۳- د «الله اکبر» وروسته دغه دوعا لوستل سنت ده: «سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى

(c) ketabton.com: The Digital Library

جَـــدُّكَ، وَلاَ إِلَهَ غَيْرُكَ»[۱]، او كه وغواړي دا دوعا دي ووايي: «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَّ بَيْنَ الْمَشْـــرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنْ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الـــثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ»[۲].

۴- بيا به وايي «أَعُـــوذُ بَاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»[۳]، او بيا به «الحمد لله» لولي:

---

(۱) ترجمه: الهي! تا په پاكي سره يادوم او ستا پوره ستاينه كوم، او مبارك دى نوم ستا، او اوچت دى شان او شوكت ستا، او بيله تا نه بل څوك د عبادت وړ نشته.

(۲) ترجمه: الهي! زما او زما د ګناهونو تر مينځ دومره لري والى راولې، لكه څنګه چي دې د مشرق او مغرب په مينځ كي لري والى راوستى دى، الهي! ما له خپلو ګناهونو نه داسي پاك كړې لكه څنګه چي سپينه جامه له خيرو نه پاكه كړي شي، الهي! ما له ګناهونو نه په واوره، او اوبو، او ږلۍ سره ووينځې.

(۳) ترجمه: په الله سره د رټل شوي شيطان څخه پناه غواړم، په نامه د الله چي =

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿الْحَمْـــدُ للّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَــوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهدِنَا الصِّرَاطَ المُســـتَقِيمَ * صِـــرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ غَيرِ المَغضُوبِ عَلَــيهِمْ وَلاَ الضَّـــالِّينَ﴾(١)، او لـدې وروسته به «آمين» وايي.

۵- بيا به له قرآن كريم نه هغه سورت او يا هغه آيتونه لولي چي په ياد يي وي او ورته اسانه وي، لكه دا ســـورت: ﴿إِذَا جَاء نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُــونَ فِـــي دِيـــنِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونكى دى شروع كوم.

(١) ترجمه: ټولي غوره ستاينې يواځي الله تعالى لره دي چي دټول عالم پالونكى دى. ډير زيات مهربان او پوره رحم لرونكى دى. دجزاء دورځي خاوند دى. يواځي ستا عبادت كوو او يواځي له تا څخه مرسته غواړو. مونږ ته سمه لياره وښيه. دهغو كسانو لياره چي تا پر هغوى باندي انعام كړى دى، نه دهغو كسانو لياره چي ورباندي غضب كړې شوى، او نه دګمراهانو لياره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا﴾[۱]، او یا دقرآن کریم بل کوم سورت.

۶- بیا به لدې نه وروسته د «اللهُ أَكْبَر»[۲] په ویلو سره رکوع کوي، پداسې حال کې چې ملا* به یې سیده او برابره وي، او لاسونه به یې پر ځنګنونو* ایښي وي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيم»[۳] به وایي، او درې ځلي* او یا له هغه نه زیات ویل یې سنت دي.

۷- بیا به د «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»[۴] په ویلو سره له

---

(۱) ترجمه: کله چې د الله مرسته او بریالیتوب رارسیږي. او وینې چې خلك جوپې جوپې د الله په دین کې ننوځي. نو خپل پروردګار په پاکۍ یاد کړه، او له هغه څخه بخښنه وغواړه، بیشکه چې هغه ډیر دتوبې قبلوونکی دی.

(۲) ترجمه: الله ډیر لوی دی.

(۳) ترجمه: پاك دی ځما لوی پروردګار.

(٤) ترجمه: قبول کړه الله (حمد او ثنا) د هغه چا چې د هغه حمد او ثنا یې وویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رکوع څخه سر پورته کوي، که امام وي او که یوازي ځانته وي، او له دریدلو وروسته به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ، حَمْداً كَثِيراً طَيِّباً مُبَارَكاً فِيهِ، مِلْءَ السَّمَاوَاتِ وَمِلْءَ الأَرْضِ، وَمِلْءَ مَا بَيْنَهُمَا، وَمِلْءَ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ» (۱) وايي.

او که مقتدي وو، نو دپورته کیدو په وخت کي به «ربّنا ولَكَ الحمدُ...» تر آخره پوري وايي.

۸- بیا به د «الله أكبر» په ویلو سره سجدي ته ولاړ شي، پداسي حال کي چي متہان* (یا ځنګلي) به یي له بغلونو څخه، او ورنونه* به یي له لینګو* څخه لیري وي، او سجده به پر اوو اندامونو* باندي کوي: تندی

(۱) ترجمه: اې زمونږ پروردګاره! تا لره ټوله غوره ستاینه ده، ستاینه ډیره زیاته، پاکه، او مبارکه، د آسمانونو او ځمکي او د هغوی تر مینځ د مخلوقاتو د ډکوالي په اندازه، او په اندازه د ډکوالي د هغه شیانو چي تا وروسته غوښتي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لـه پـوزي سره، دواړه وُرغوي*، څنګنونه، دپښو دګوتو شاوي، او «سُـــبحانَ ربيَ الأعلى»[(١)] بـه دري واره او يا زيات وايي، او چي کومـه دوعـا يي خوښه وي هغه به زياته لولي.

٩- بـيا بـه د «الله اکبر» پـه ويلو سره لـه سجدي څخه سر راپورتـه کـوي، او پر چـپه پښـه بـه کښينـي، او ښی* پښــه بـه دَرَوي*، او لاسـونـه بـه پـر ورنونـو او څنګـنونو باندي ايږدي، او «رَبِّ اغْفِــرْ لِــي وَارْحَمْنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي وَاهْدِنِي وَاجْبُرْنِي»[(٢)] به وايي.

١٠- بـيا بـه د «الله اکبر» پـه ويلو سره دوهمه سجده کـوي، پـه کـوم ترتيب سره چي يي لومړۍ سجده وکړه،

(١) ترجمه: پاك دی څما لوی پروردګار.

(٢) ترجمه: الهي! مـا تـه بخښـنه وکړې، او پـه ما رحم وکړې، او ما ته عافيت راکړې، او روزي را تـه راکړې، او هدايت را ته وکړې، او نقصان مي پوره کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پدي ډَوَل سره يې يو رکعت پوره او بشپړ شو.

۱۱- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهم رکعت ته پورته کيږي.

۱۲- بيا به «الحمد لله..» تر آخره پوري وايي، بيا به دقرآن کريم يو سورت وريسي وايي، بيا به رکوع ته ځي، بيا به له رکوع څخه راپورته کيږي، بيا به دوه سجدي کوي، په هماغه ترتيب سره لکه څرنګه چي يي په لومړي رکعت کي وکړ.

۱۳- وروسته لدې نه چي ددوهمي سجدې څخه سر را پورته کړي هماغسي به کښيني لکه څرنګه چي ددوو سجدو په مينځ کي کښيناستلی* وو، بيا به «التَّحِيَّاتُ لله وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلامُ عَلَينا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لاَّ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ»[۱] ووايي.

---

(۱) ترجمه: ژبني او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله =

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـه چـیري لمونـځ دوه رکعتـیز وو لکـه د سـهار، جمعـي، او یـا اختـر لمونـځ نـو تـر اخره به ناست وي او د «التحیات..» وروسـته به «اللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّـــكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِـــيدٌ»(۱) ووایـــي، او له څلورو شیانو څخه بـه پناه غـواړي او داسي بـه وایـــي: «اللّٰهُـــمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

رحمت او برکتونه دي وي پر تا اې پیغمبره! سلام دي وي پر مونږ او د الله پر نـیکو بـندګانو، زه شـاهدي ورکـوم چـي بـیله الله نـه بـل د عـبادت وړ معبود* نشته، او شاهدي ورکوم چي محمد د الله بنده او پیغمبر دی.

(۱) ترجمه: الهي! پر محمد او د محمد پر اهل وعیال درود ولیږه، لکه څنګه چي دي پر ابراهیم ﷺ او د ابراهیم ﷺ پر اهل و عیال درود لیږلی دی، په رښتیا سره تـه ستایلی شوی، د لویي خاوند یې، او برکت نازل کړه پر محمد او د هغه پر اهـل وعـیال بـاندي، لکه څنګه چي دي برکـت نـازل کړی دی پر ابراهیم ﷺ او د هغه پر اهل وعیال باندي، په رښتیا سره ته ستایل شوی، د لویي خاوند یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَـــذَابِ جَهَــنَّمَ، وَمِـــنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَـــاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ»[١]، او بيا بـه دخپـل ځان لـپاره ددنـيا او اخرت دخير غوښتلو دوعـا کـوي، او دا (دوعاګانـي او اذکـار) پـه فرضـي او نفلـي لمونځونو دوارو کي ويل کيږي.

بـيا بـه پـه «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ»[٢] ويلو سره ښي طرف ته سلام ګرځوي، او بيا به پـه «السَّلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللهِ» ويلو سره چپ طرف ته سلام ګرځوي.

او کـه لمونځ دري رکعتيز وي لکه دماښام لمونځ، او يـا څلـور رکعتـيز وي لکـه دغرمـي، مازديګـر، او ماســخوتن لمونځونــه، نـــو د لومـــړی ناســـتي لـه

(١) ترجمه: الهي! زه پـه تا سره پناه غواړم د دوزخ له عذاب څخه، او د قبر له عذاب څخه، او د ژوند او مرګ له فتنو څخه، او د مسيح دجال د فتني د شر څخه.

(٢) ترجمه: سلام (سلامتيا) او دالله رحمت دي وي پر تاسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

«التحـــيات..» نـه وروسـتـه بـه «الله اكبر» ووايـي او وبـه دريـږي، او بـيا بـه «الحمد لله..» يوازي ووايي: او بيا به ركوع او سجده وكړي، لكه څرنګه چي يي په اولو دوو ركعـتونو كـي وكـړه، بـيا به پـه همـدا ډول سره څلـورم ركعت كـوي، ليكـن له سجدي نه وروسته به د «تَوَرُّك» پـه شـكل كښيني، او هغـه داده چـي ښي پښـه ودَرَوي، او چـپه پښـه بـه تـر هغـه لاندي كښيږدي، او كوناټي به پر ځمكـه كښـيږدي، او بـيا بـه «التحـــيات..» ووايـي، دمابنـام پـه دريـم ركعـت كـي، او دغرمـي، مازديګر او ماسخوتن په څلورم ركعت كي، او بيا به پر پيغمبر ﷺ باندي درود «الـــلهمَّ صَلِّ..» وايـي، او كـه وغـواړي نو دوعـا دي وكـړي، او بـيا بـه ښـي او چـپ طرف ته سلام وګرځوي لكه څرنګه چي مخكي بيان وشو.

او پدي ترتيب سره يي لمونځ پوره او بشپړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جماعت* لمونځ

دجماعت لمونځ په يوازي لمونځ باندي اوويشت درجي زيات فضيلت او غوره والى لري، لکه څرنګه چي له ابن عمر رضي الله عنهما څخه په بخاري کي روايت دى چي پيغمبر ﷺ فرمايي: «لقد هممْتُ أن آمرَ بالصلاةِ فتُقامَ ثم أُخالفَ إلى قومٍ في منازِلهم لا يشهدونَ الصلاةَ في جماعةٍ فأُحرقَها عليهم».

ترجمه: په رښتيا سره چي ما اراده وکړه چي امر وکړم چي لمونځ ودرول شي (اقامت وويل شي)، اوبيا زه دهغو کسانو کورونو ته لاړ شم چي دجماعت لمونځ ته نه راځي، او (کورونه يي) ورباندي وسوځوم. (دا حديث بخاري او مسلم روايت کړى دى).

نو که چيري دجماعت لمونځ پريښودل لويه ګناه نه واى، پيغمبر ﷺ به دوى دکورونو په سوځولو سره نه تهديد* کولاى. او الله جَلَّ جَلَالُهُ فرمايي: ﴿وَأَقِيمُواْ الصَّلَاةَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَآتُواْ الزَّكَاةَ وَارْكَعُواْ مَعَ الرَّاكِعِينَ﴾ [بقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنسه اداء کړئ، او زکات ورکړئ، او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ کونکو سره لمونځ وکړئ).

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجُمعې لمونځ

اسلام همیشه یووالي او وحدت خوښوي او هغه ته (خلګ) رابولي*، او اختلاف بد ګڼي او له هغه نه کرکه او نفرت کوي، او هیڅ داسي کار نشته چي دمسلمانانو په مینځ کي دیووالي او وحدت درامینځ ته کیدو په لاره کي مثبت رول* ولري، او اسلام (مسلمانان) هغه ته دعوت او تشویق کړي نه وي، او په هغه سره یې امر نه وي کړی.

دجمعې ورځ دمسلمانانو لپاره داختر ورځ ده، چي په هغې کي دالله ﷻ یادونه او تعظیم کوي، او ددنیا له کارونو او مصروفیتونو نه لیري په مسجدونو کي راغونډیږي، تر څو دالله ﷻ درضا لپاره دهغه له فرائضو څخه یوه مهمه فریضه او وجیبه* په ځای کړي، او دخطیبانو او عالمانو هغه لاربنودونو او ارشاداتو ته غوږ کښیږدي، کوم چي په خطبه کي یي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړاندې کوي، او خطبه هغه اوونيز (هفته وار) درس دی چې خطيب دهغې پواسطې سره اوريدونکې د الله ﷻ توحيد تـه رابولـي*، او هغـوی تـه نـوی ژونـد ورکـوي، او د الله او پيغمبر ﷺ محبت او اطاعـت تـه چمتووالی يې په زړونو کې بيا تازه کوي، الله ﷻ فـرمايي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِي لِلصَّلَاةِ مِن يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ * فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [الجمعة: ٩-١٠]

ترجمه: ای مومنانو کله چې دجمعې په ورځ د (جمعې) لمانځه لپاره اذان وشي، نو د الله وذکر (لمانځه) تـه ورودانګی*، او پلـورل* (او پيرودل)* پرېږدی، دا ستاسو لپاره ډېره غوره ده که تاسو پوهيدلاست، او چې کله لمونځ اداء شي، نو په ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـي خـواره* شـی، او دالله فضـل وغـوارې، او الله پـه ډيـرو يـادوولو سره يـاد کـړی، ژر دی چـي کامـيابه بـه شي.

او دجمعـي لمونـځ پـر هـر مسـلمان نـر او ښځـي باندي فـرض دی، کلـه چي بالغ* ازاد او مقيم* وي، او پيغمـبر ﷺ هميشـه هغـه اداء کـړی دی، او دهغـه چـا لـپاره يـي ډيـره سـخته سزا ټاکلي ده چـي هغـه نـه اداء کـوي، پيغمـبر ﷺ فرمايـي: «لَيَنْتَهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَـاتِ أَو لَيَخْـتِمَنَّ اللهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْغَافِلِينَ».

تـرجمه: دجمعـي لمونځونو پريښودلو نه دي خلګ پـه کلکـه ډډه وکـړي، او (کـه داسـي ونکړي نو) الله ﷻ بـه ددوی پـه زړونـو باندي (دغفلت) مُهر* (ټاپه) لګوي، نـو بـيا بـه دغافلانو (ګمراهانو) لـه جملي نـه وي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

(c) ketabton.com: The Digital Library

او فرمايي: «مَـــنْ تَرَكَ ثَلاثَ جُمَعٍ تَهَاوُناً طَبَعَ اللهُ عَلَى قَلْبِهِ».

ترجمه: څوك چي دري جمعي (لمونځ) دسستۍ او تنبلۍ په وجه پريږدي، الله ﷻ به دهغه په زړه باندي (دغفلت) مُهر (ټاپه) ولګوي.

دجُمعي لمونځ دوه ركعته دى، چي يو مسلمان به يي په اِمام پسي دمسلمانانو سره يوځاى په جَمعه كي اداء كوي.

دجُمعي لمونځ بيله جَمعي څخه نه صحيح كيږي، نو مسلمانان به سره يو ځاى راغونديږي، او اِمام به دوى ته خطبه وايي او نصيحت او لارښودنه به ورته كوي، او دخطبي په وخت كي خبري كول ناروا دي، ان تردې كه خپل ملګري ته ووايي چي: مَه، يا چوپ شه، نو دا هم بيځايه (او ممنوع) كار دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمسافر لمونځ

الله ﷻ فرمايي: ﴿يُرِيدُ اللّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلاَ يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ﴾ [البقرة: ۱۸۵]

ترجمه: الله ﷻ ستاسو لپاره اسانتيا غواړي، او تاسو ته تكليف نه غواړي.

همدا راز اسلام داسانتيا او سهولت دين دى، او الله ﷻ هر څوك دخپل وس سره سم* مُكلف كوي، او دداسي كار امر ورته نكوي چي په هغه نشي توانيدلاى*، او له دې امله چي په سفر كي هم دمشقت او تكليف اټكل دى، نو الله ﷻ په هغه كي دوه شيان داسانتيا لپاره روا كړيدي:

لومړى: دلمانځه لنډول (قصر كول):

پداسي ډول سره چي څلور ركعتيز لمونځ به دوه ركعته كوي، نو كه چيري ته مسافر وې نو دغرمي، مازديګر او ماسخوتن لمونځ دوه ركعته وكړه، او

(c) ketabton.com: The Digital Library

دماښام او سهار لمونځ په خپل حالت پاتي کيږي يعني په هغې کي قصر نشته.

دلمانځه لنډول دمسلمانانو لپاره دالله ﷻ له طرف نه يوه اسانتيا او رخصت دی، او الله ﷻ داسانه حکمونو (رخصتونو) په ځای کول هماغسي خوښوي لکه څنګه چي دګران حکمونو (عزيمتونو) په ځای کول خوښوي.

دسفر په حکم کي: دموټر*، الوتکي، کښتۍ*، ريل ګاډی، څارويو*، او يا پښو سره سفر کول برابر دي، دې ټولو ته سفر ويلي کيږي، او لمونځ پکښي کي لنډ کيږي، تر څو چي سفر دګناه په مقصد نه وي (چي په هغه کي دلمانځه لنډول روا ندي).

دوهم: ددوو لمونځونو يوځای کول:

مسافر ته روا دي چي دوه لمونځونه يو ځای په يوه وخت کي وکړي، نو دغرمي او مازديګر لمونځونه به يوځای کوي، او همدا رنګه دماښام او ماسخوتن

(c) ketabton.com: The Digital Library

لمونځونـه بـه يوځـای کـوي، او ددوارو لمونځونو وخت به يـو کـوي، خـو دواړه لمونځونه به يوله بل څخه بيل* اداء کـيږي، لومـړی بـه د غرمـي لمونـځ کـوي بـيا بـه وربـسـي سمدسـتي* دمازديګـر لمونـځ کـوي، يـا اول دماښـام لمونـځ او وربـسـي بـه سمدسـتي دماسـخوتن لمونځ کوي.

او ددوو لمونځـونـو يوځـای والـی يـوازي* او يوازي دغرمـي او مازديګـر، او دماښـام او ماسخوتن په مينځ کـي وي، مـثلاً دسـهار او غرمـي، يـا دمازديګـر او ماښام لمونځونه يوځای کيدلای نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)

دلمونځ کونکي لپاره سنت دي چي دلمانځه نه وروسته دري ځلي «أستغفر الله» ووايي، او بيا به دا (دعا) وايي: «اللّهمَّ أنتَ السَّلامُ، ومنْكَ السّلامُ، تَبارَكْتَ يا ذَاالجَلالِ وَالإِكْرَام، لا إلَهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَديرٌ، اللّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ»(١)، او دري ديرش ځلي به «سُبْحَانَ اللهِ»، «الْحَمْدُ للهِ»، «اللهُ أَكْبَر» وايي، او سل ځلو پوره کولو لپاره به «لا إِلَــهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ،

---

(١) ترجمه: د ثنا، ستايني او لويي ښتن دي، دا وينا ډيره حق ده چه بنده يي کوي (او مونږ ټول ستا بندګان يو) چه اي زما الله څوك منع کوونکي نشته د هغه څه چه ته يي ورکوې، او نه ورکوونکي شته د هغه څه چه ته يي نه ورکوي، او ستا په وړاندي مالدار ته د هغه مال ګټه نه رسوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[1] وايي.

او (بيا به) آيت الكرسي، «قل هو الله أحد..»، «قل أعوذ برب الفلق..»، او «قل أعوذ برب الناس..» وايي.

او ددغه دريو سورتونو دري ځل ويل دسهار او ماښام دلمانځه څخه وروسته مستحب دي، لکه څرنګه چي دماښام دلمانځه وروسته مستحب دادی چي دمخکيني اذکارو وروسته دا دعا هم لس ځل ووايي: «لا إِلَهَ إلا اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»[2].

او دا اذکار ويل ټول سنت دي او فرض ندي.

(١) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، او هغه پر هر څه قادر دی.

(٢) ترجمه: بيله الله نه بل د عبادت وړ معبود نشته، هغه يو دی، شريك نلري، هغه لره (دکائناتو) ټولواکي او پوره غوره ستاينه ده، ، ژوند ورکوي، او مرګ راولي، او هغه پر هر څه قادر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)

دهر مسلمان نارینه او ښځي* لپاره سنت دي -که چیري هغه مسافر نه وي- دفرضو څخه پرته ددوولس رکعته لمونځ اهتمام وکړي، او هغه دادي:

څلور رکعته دغرمي دلمانځه څخه مخکي، او دوه رکعته وروسته، او دوه رکعته دماښام دلمانځه څخه وروسته، او دوه رکعته دماسخوتن دلمانځه څخه وروسته، او دوه رکعته دسهار دلمانځه څخه مخکي.

له أُمّ المومنین أُمّ حبیبه رَمْلَه بنت أبي سفیان ﷺ نه روایت دی وایي: دپیغمبر ﷺ نه مي واوریدل چي فرمایي: «مَا منْ عَبْد مُسْلم يُصَلِّي لله في كُلِّ يَوْمٍ ثنْتَيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطَوُّعاً غَيْرَ الْفَرِيضَة إلاّ بَنَى اللهُ لَهُ بَيْتاً في الْجَنَّة، أَوْ إلاّ بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ في الْجَنَّة».

ترجمه: هیڅ یو مسلمان بنده به نه وي چي په ورځ کي دفرضو څخه پرته دوولس رکعته بیله فرضو څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفل لمونځ وکړي، مګر دا چي الله ﷻ به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ کړي، او يا به هغه لره په جنت کي يو کور جوړ شي. (دا حديث مسلم روايت کړی دی).

اما په سفر کي به پيغمبر ﷺ دغرمي، مابنام، او ماسخوتن سنت نکول، خو دسهار سنت، او وتر به يي نه پريښودل، او دپيغمبر ﷺ (طريقه) زموږ لپاره داقتداء او پيروۍ غوره نمونه ده، الله ﷻ فرمايي: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ﴾ [الأحزاب: ٢١]

ترجمه: بيشکه چي دپيغمبر ﷺ (په طريقه او سنتو کي) ستاسو لپاره غوره اقتداء او پيروي ده.

او پيغمبر ﷺ فرمايي: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أُصَلِّي».

ترجمه: په کوم ډول چي ما ګوری لمونځ کوم، په هماغه ډول لمونځ وکړی.

والله وَلِيّ التوفيق، وصلى الله على محمد وآله وصحبه وسلم،،،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلهجې د اختلاف په صورت کې يوه معنی لرونکي کلمات
چې په کتاب کې راغلي دي

کلمه	معنی
اړخونه	طرفونه، جهتونه
ارزښت	اهميت
اندامونه	اعضاء
اهميت	ارزښت
بالغ	مړانه وهلی، بلوغ سن ته رسيدلی
بجلکه	ښنګري، دپښي ګيتې
بدن	جسم، وجود
بر کي لرل	شامليدل
بيل	جلا، جدا
پښي	سپي
پلورل	خرڅول
پوښتنه	تپوس، سوال
پيرودل	رانيول، اخيستل
تدبير	تنظيم، پالنه
تدبير	اداره، پالنه، کنټرول

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
تشي بولي	وړې بولي، میتیازي، بولي
توانیدل	قدرت لرل
توپیر	فرق
تهدید	ویروَل، ګواښ ورکول
جماعت لمونځ	په جَمه لمونځ
جنابت	غُسل اوبنتل
ځلي	واري
ځنګون	زنګون، تکې، تونکې
څرګنده	معلومه
څرګنده	ښکاره، ظاهره
څرنګوالی	کیفیت
څنګل	لیچه، مټ
خلګ	خلق
خلیفګان	هغه کسان چي له تیر شوو کسانو نه نمایندګي کوي
خواره	تیت، خپاره
خِیره	ناپاکي، چټلي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
دَرَول	نیغ نیول، ولاړول
دوږخ	جهنم، دوزخ
دوهم	دویم
ډکي بولي	غُل، غتې بولي، دانسان ګندګي او فاضله مواد
رابولي	دعوت کوي، غواړي
راز ونیاز	دزړه خبري، دسر خبري، دزړه خواله
رول	تاثیر
ژغورل	نجات ورکول، ساتل
ساری	مثل، مانند، همتا، شبیه
سپیدې	دسهار رڼایي، دسبا کیدلو علامه
سمدستي	ژر، زر، فوراً
سهار	سَحَر، سهَر
شان	مثل
شان او شوکت	عزت او جلال
شاهدي	ګواهي
شفق	دمابنام په وخت کي داسمان (اُفُق) سرخي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
نبی	راسته
عناد	دښمني
غوره	بهتر، ښه
غونډول	ټولول، جمع کول
کښیناستل	کیناستل
لاسنیونه	یو بل سره کومك کول
لامبل	غسل کول
لغړیدل	لغښتل، ډډه په ډډه اوړیدل، رغښتل
له مینځه وړي	باطله وي، ورکوي
لینګی	ساق، دبجلکي او ځنګون تر مینځ حصه
مازدیګر	نمازدیګر
مټ	داوړې نه تر څنګل پوري حصه
محکم	ټینګ، کلك
مریان	غلامان
معبود	خدای، هغه څوك یا څیز چي خلګ یي عبادت کوي
مقیم	هغه څوك چي مسافر نه وي، په خپل وطن کي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلمه	معنی
ملا	شا
مُهر	ټاپه
موټر	ګاډی
موندل	پیدا کول
مینځي	پریولي، پریمینځي
وردانګل	ورڅغستل، منډه وهل
وُرغوی	دلاس تلی
ورون	پتون، ښانګه
وسعه	قدرت، توان
وګنډل	وبلل
ویښتان	وریښتان
یو برابر	یو چند

(c) ketabton.com: The Digital Library

دموضوعاتو فهرست

سريزه ٣
لومړنۍ خبري ٥
لومړی رکن: ددې کلمې ويل (لا إله إلا الله محمد رسول الله): ٦
دوهم او دريم رکن: لمونځ کول، او زکات ورکول:............ ١۴
ځلورم رکن: د رمضان دمياشتي روژه:.................... ١٦
پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چي د تلو راتلو
طاقت* او قدرت يي ولري: ١٧
دلمانځه اهميت* ١٨
طهارت يا دلمانځه لپاره پاکوالی ٢٦
تيمم وهل.. ٢٨
فرض لمونځونه ٣٠
دلمانځه اداء کولو طريقه.. ٣٢
د جماعت* لمونځ.. ۴٣
دجُمعې لمونځ.. ۴۵
دمسافر لمونځ.. ۴٩
لومړی: دلمانځه لنډول (قصر کول):............................ ۴٩
دوهم: ددوو لمونځونو يوځای کول: ۵٠

(c) ketabton.com: The Digital Library

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګاني)............. ٥٢
دفرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)........................ ٥٥
دمؤلف لنډه پيژندنه.. ٥٧
دلهجې داختلاف په صورت کې يوه معنى لرونکې
کلمات.. ٥٨
چې په کتاب کې راغلي دي.................................. ٥٨
دموضوعاتو فهرست.. ٦٣

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبد الله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبد النافع زلال

باللغة «البشتو»

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

تعليم الصلاة

تأليف

د. عبد الله بن أحمد الزيد

ترجمة

عبد الناصر زلال

باللغة «البشتو»

مطبعة دار طيبة ـ الرياض ـ ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library